

... i pučko pjevanje – svakako

Mali razgovor s dirigentom Nikolausom Harnoncourtom

■ *Stotine godina unatrag pa sve do našeg doba glazba u crkvi je za mnoge glazbenike i glazbenice bila najraniji susret s glazbom te prva prigoda da osobno izučavaju glazbu. To vrijedi kako za jazz glazbenike tako i za one koji pripadaju zabavnoj glazbi. Je li nestala ova upečatljiva uloga sakralne glazbe?*

Harnoncourt: Crkvena ili općenito sakralna glazba je jedan od dva glavna temelja glazbe uopće – na svjetskoj razini – u svim kulturama. Drugi temelj je ratnička glazba. Ja velik dio »svjetovne« glazbe promatram kao duhovan po sadržaju; on je u najmanju ruku svet. Crkvena glazba se danas najčešće reducira na »glazbu«. To smatram pogrešnim. Svejedno je li to dvorana – koja zatim postaje crkvom – ili je to crkva: radi se o sadržajima.

■ *Koju vrijednost pridajete laičkoj izobrazbi glazbe u bogoslužju, pučkom pjevanju uz orgulje ili crkvenom zboru?*

Harnoncourt: Sve što je istinsko, dobro je; pučko pjevanje uz orgulje u svakome slučaja. Orguljaš bi po mogućnosti svakako morao biti profesionalac.

■ *Znači li Vam što »zaštitnica crkvene glazbe sveta« Cecilija?*

Harnoncourt: Da, svakako, ali samo u smislu glazbe koja je za nju komponirana. Ona je, za mene, više simbolički lik nego konkretna svetica.

■ *U Austriji se promiče spojivost obiteljkoga života i posla kao uvjet klimi naklonjenoj djeci. U vašemu orkestru sviraju visokoobrazovane glazbenice, među njima i majke male djece. Postoji li u orkestru koji ima međunarodne nastupe mogućnost za promicanje ovakve spojivosti?*

Harnoncourt: Radno vrijeme u orkestru je vrlo različito. Uz odgovarajuću pomoć trebalo bi ići lakše nego u drugim zanimanjima. Moja supruga, koja ima četvero djece, uvijek je svirala u *Concentus Musicus*. Za glazbu su ovakve obiteljske žene značajne.

■ *Češki nobelovac za književnost Jaroslav Seifert napisao je u svojoj pjesmi »Bachov koncert«:*

*Razabirah zvuke čembala.
Bijaše to koncert
Johanna Sebastiana Bacha.
Otkuda je zazvučao, ne znadoh.
Nipošto ne sa zemlje te.*

Osjećate li i Vi tako?

Harnoncourt: Glazbu i umjetnost uopće doživljam kao dar Božji, kao pupčanu vrpču koja nas spaja s božanskim.

■ *Čudo savršenosti u glazbi uvijek doživljavamo i kao utjehu usred ovoga nesavršenog svijeta. Može li glazba u ekstremnim graničnim situacijama, kao što je smrt voljene osobe, dati utjehu i potporu?*

Harnoncourt: Glazba može sve: pružiti utjehu, ohrabrenje, duhovno bogatstvo, pouzdanje – ali i osvijetliti ponore duše, upozoriti na groze u nama.

■ *Nalazi li se za Vas glazba iznad dobra i zla ili prema Vašem mišljenju postoji amoralna glazba?*

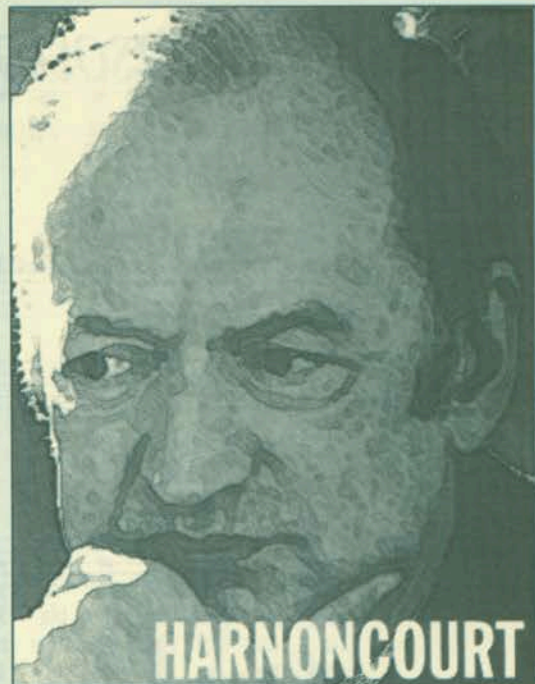
Harnoncourt: Postoji i razarajuća i pokvarena glazba – kao ona koja potiče na rat i ubijanje – najčešće se takva glazba brka s angažiranom.

■ *Nakon sjajnoga koncerta spoznaja o »jednome koje se ne može ponovno doživjeti« istodobno nas čini i sretnima i tužnima. Čak i ako se snima na CD-u, kako je moguće izdržati ovu spoznaju o prolaznosti nečega tako jedinstvenog?*

Harnoncourt: Sve je prolazno. Sjećanje jest nešto vrlo snažno. Austrijski pjesnik Robert Musil rekao je o umjetnosti: »Mi, kao promjenjeni, ostajemo«.

Razgovor vodila: Gabriele Neuwirth
Prijevod: Konstija Nikolić-Markota

Razgovor s maestrom Harnoncourtom objavljujemo dobrotom gdje G. Neuwirth, dopisnice Glasa Koncila iz Beča, na čemu joj od srca zahvaljujemo.

Austrijski čelist, violist i dirigent Nikolaus Harnoncourt rođen je kao Johann Nicolaus grof de la Fontaine i d'Harnoncourt-Unverzagt u Berlinu 1929. godine. Potječe iz glazbene obitelji, a svoje je djetinjstvo proveo kod svoga prapradjeda, nadvojvode Johanna u palači Meran u Grazu.

Odrastao je u Grazu a violončelo je studirao kod Paula Grümmera na Konzervatoriju u Grazu te kod Emanuela Brabeca na Glazbenoj akademiji u Beču.

Nakon što je s izvanrednim uspjehom završio studij, 1952. godine angažirala ga je Bečka filharmonija, gdje je svirao 17 godina. Harnoncourtu nije bilo dovoljno biti samo čelist u orkestru pa je 1953. s kolegama iz orkestra i svojom ženom Alice, poznatom violinisticom, osnovao ansambl »Concentus Musicus Wien«.

Ansambl se prije svega posvetio djelima iz razdoblja između kraja srednjeg vijeka i baroka. Kako bi staru glazbu mogli izvoditi što autentičnije, sviraju na starim glazbalima. Snimka Brandenburških koncerata Johanna Sebastiana Bacha iz 1962. godine bila je njihov prvi međunarodni uspjeh. Harnoncourt je i dalje slijedio tu ideju i idućih godina nastavio svirati staru glazbu, ali se postupno sve više počeo baviti i mladim djelima te suvremenom glazbom. Početkom sedamdesetih godina Harnoncourt dirigira u mnogobrojnim europskim opernim kućama – u Amsterdamu, Milanu, Zürichu, Hamburgu i, naravno, Beču. Godine 1972. postaje profesor na Mozartuemu u Salzburgu. Godine 2001. i 2003. dirigirao je Bečkom filharmonijom na Novogodišnjem koncertu. Barem jednom godišnje nastupa u svom zavičajnom gradu, na festivalu »Styriarte«.